

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
ГУЛЮК Надії Олегівни
«Організаційно-методичні засади адаптивного фізичного виховання дітей
5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку» на здобуття ступеня
доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України 11 березня 2026 року ГУЛЮК Надією Олегівною було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Організаційно-методичні засади адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Сергій ТРАЧУК).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання було прийнято рішення надати здобувачці ГУЛЮК Надії Олегівні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Однією з актуальних проблем сучасної системи дошкільної освіти є збільшення кількості дітей із затримкою мовленнєвого розвитку, що потребує розроблення ефективних організаційно-методичних підходів до їх фізичного виховання та соціальної адаптації. Порушення мовленнєвого розвитку у дітей старшого дошкільного віку супроводжується труднощами комунікації, недостатнім розвитком психомоторних функцій і ускладненням взаємодії з однолітками, що негативно впливає на їхній психофізичний розвиток та готовність до навчання.

Сучасні наукові дослідження підтверджують тісний взаємозв'язок між розвитком мовлення, когнітивних процесів і рухової діяльності дітей, що обґрунтовує доцільність використання засобів фізичного виховання у комплексній корекційно-розвивальній роботі. Водночас аналіз науково-методичної літератури свідчить про недостатню розробленість організаційно-

методичних підходів до використання засобів адаптивного фізичного виховання для дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку в умовах закладів дошкільної освіти. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування та розроблення ефективних організаційно-методичних засад адаптивного фізичного виховання зазначеної категорії дітей, що і визначило актуальність теми дисертаційного дослідження.

Представлена до розгляду дисертаційна робота ГУЛЮК Надії Олегівни спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.3 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938). Роль автора як співвиконавця теми полягала у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці комплексної програми адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку (ЗМР).

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

- вперше обґрунтовано та реалізовано комплексну програму адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовлення, що інтегрує розвиток фізичних якостей, мовленнєвих компетентностей, когнітивних та аналітико-синтетичних здібностей. Програма забезпечує комплексну корекцію психофізичного розвитку старшого дошкільного віку із ЗМР та створює умови для їхньої фізичної, психоемоційної та соціальної адаптації;

- вперше проведено системне дослідження фізичного розвитку дітей із ЗМР, яке охопило антропометричні показники, індекси тілобудови (ІМТ, Пін'є, Ерісмана). Встановлено загальну тенденцію до дисгармонійності розвитку, що обґрунтовує необхідність індивідуалізованого підходу в програмі адаптивного фізичного виховання;

- вперше інтегровано комплексну діагностику мовленнєвої, рухової та когнітивної сфер, що дозволило виявити взаємозв'язок між розвитком мовлення та аналітико-синтетичних операцій ($p < 0,05$), підтверджуючи необхідність комплексного підходу до корекційної роботи з дошкільниками із затримкою мовленнєвого розвитку;

- вперше побудовано регресійні моделі (GLM) для прогнозування мовленнєвого розвитку, які виявили статистично значущий вплив фізичних та когнітивних показників. Це дозволяє прогнозувати ефективність корекційної

роботи та оптимізувати індивідуальний підхід до дітей із затримкою мовленнєвого розвитку;

- доповнено інформацію щодо необхідності та доцільності підвищення спеціальних знань у фахівців для роботи з дітьми з емоційно-вольовими порушеннями, організації консультативно-просвітницької роботи серед батьків, підвищення їх педагогічної грамотності у питаннях здоров'язбереження;

- підтверджено положення про те, що підвищення рухової активності сприяє підвищенню рівня здоров'я дошкільнят, про роль позитивної мотивації у формуванні звички регулярно займатися фізичними вправами.

Практичне значення роботи полягає у розробці та впровадженні організаційно-педагогічних умов реалізації адаптивного фізичного виховання та ефективності застосування інтегрального підходу у використанні засобів фізичного виховання для дітей старшого дошкільного віку із затримкою мовленнєвого розвитку, що сприяє формуванню їхньої мовленнєвої компетентності, з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

Результати досліджень впроваджено в освітній процес кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України для впровадження в матеріали навчальної дисципліни «Фізичне виховання в системі освіти та виробничій сфері в різні вікові періоди» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 2 курс (акт впровадження від 01.09.2025 р.); в матеріали навчальної дисципліни «Методика занять фізичним вихованням з учнями з ослабленим здоров'ям» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 3 курс (акт впровадження від 01.09.2025 р.); у освітньо-виховний процес закладів дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 779, № 270, № 652 Дарницького району м. Києва (акти впровадження від 02.06.2025 р.); в роботу закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 805 Дарницького району м. Києва (акт впровадження від 02.06.2025 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у науковому обґрунтуванні організаційно-методичних засад адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку в умовах закладів дошкільної освіти. Результати дослідження розширюють наукові уявлення про взаємозв'язок рухової активності, психомоторного та мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку, а також доповнюють теоретичні положення адаптивного фізичного виховання щодо використання інтегрованого підходу до розвитку фізичних, когнітивних і мовленнєвих функцій дітей із затримкою мовленнєвого розвитку.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові

положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Висока вірогідність кількісних даних досягається за рахунок значного обсягу дослідження, кількості випробовуваних, отриманих цифрових даних, використання в роботі сучасних методів дослідження та застосування адекватних методів математичного опрацювання матеріалів, тривалістю дослідження.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 11 наукових публікаціях: 8 статей у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 3 публікації апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи було оприлюднено у матеріалах конференцій та доповідях: Міжнародній онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи» (Миколаїв, 2022 р.); XXII Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я» (Харків, 2022 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти» (Харків, 2023 р.); XVI Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти і суспільства» (Кременчук, 2023 р.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фізична культура і спорт: традиції, досвіду, інновації» (Запоріжжя, 2024 р.); XVII Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2024 р.); VIII Міжнародній конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, 2024 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання різних груп населення»

пам'яті професора Т. Ю. Круцевич (Київ, 2025 р.); XVIII Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Дніпро, 2025 р.); IX міжнародній конференції «Сталий розвиток і спадщина в спорті: проблеми та перспективи» (Київ, 2025 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання різних груп населення» пам'яті професора Т. Ю. Круцевич (Київ, 2026 р.); науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України (2022–2025).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Авторкою самостійно здійснено вибір напряму дослідження, розробка концепції та організація дослідження, аналіз науково-методичної літератури з проблеми адаптивного фізичного виховання дітей дошкільного віку із затримкою мовленнєвого розвитку, а також організовано та проведено педагогічний експеримент у закладах дошкільної освіти, самостійно виконано статистичне опрацювання результатів дослідження, їх аналіз та інтерпретацію.

Здобувачкою сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертанткою підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота ГУЛЮК Надії Олегівни «Організаційно-методичні засади адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію ГУЛЮК Надії Олегівни на тему: «Організаційно-методичні засади адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок здобувачки у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації та

опублікованих у співавторстві, а також за результатами публічної презентації здобувачкою наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачкою ступеня доктора філософії самостійно та являє собою повністю завершену наукову працю. Робота має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати, отримані здобувачкою у процесі дослідження, а також пропонує нове розв'язання актуального наукового завдання щодо обґрунтування організаційно-методичних засад адаптивного фізичного виховання дітей 5–6 років із затримкою мовленнєвого розвитку в умовах закладів дошкільної освіти та розроблення комплексної програми, спрямованої на розвиток фізичних, психомоторних і мовленнєвих функцій дітей.

Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висувуються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачці ГУЛЮК Надії Олегівні ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації ГУЛЮК Надії Олегівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Олена АНДРЕЄВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри оздоровчо-рекреаційної рухової активності Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: В'ячеслав СЕМЕНЕНКО, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Наталія КОВАЛЬОВА, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри оздоровчо-рекреаційної рухової активності Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Алла АЛЬОШИНА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри теорії спорту та фізичної культури Волинського національного університету імені Лесі Українки;

опонент: Наталія ПАНГЕЛОВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

К.фіз.вих., професор

К.фіз.вих., доцент

Голова засідання,
доктор філософії,
доцент

Олена АНДРЕЄВА

В'ячеслав СЕМЕНЕНКО

Наталія КОВАЛЬОВА

Марина ДЄДУХ

Підписи Олени АНДРЕЄВОЇ, В'ячеслава СЕМЕНЕНКА, Наталії КОВАЛЬОВОЇ, Марини ДЄДУХ засвідчую

